

آثار جهانی شدن اقتصاد مهمترین بحث اجلاس انکتاد در بانکوک بود

نشانه:

دهمین اجلاس وزیران کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (انکتاد) بیست و دوم تا سیام بهمن ماه ۷۸ در بانکوک پایتخت تایلند برگزار شد. در این کنفرانس که هر چهار سال یک بار در سطح وزیران برگزار می‌شود، مسایل مربوط به توسعه از دیدگاه تجارت بین‌المللی و مسایل جانبی آن بررسی می‌شود.

با توجه به تظاهرات مردم و گروه‌های طرفدار حقوق بشر، محیط زیست و کارگران در اجلاس سران سازمان جهانی تجارت (در سیاتل) آمریکا که آذرماه گذشته صورت گرفت، انتظار می‌رفت که اجلاس وزیران کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل نیز با تظاهرات مشابهی روبه‌رو شود. از این رو اجلاس بانکوک تحت تدابیر امنیتی خاص برگزار شد. هر چند که همزمان با این اجلاس تظاهراتی در بانکوک صورت گرفت، اما شرایط به گونه‌ای بود که نشست وزیران انکتاد توانست به جمع‌بندی‌های لازم در خصوص توسعه و تجارت بین‌المللی دست یابد.

نظر به اهمیت موضوع‌های مورد بحث در نشست بانکوک و نتایج حاصل از گفت‌وگوهای وزیران بازرگانی کشورهای عضو انکتاد، به بررسی موضوع گفت‌وگوهای بانکوک می‌پردازیم.

در دهمین اجلاس وزیران کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (انکتاد) راهبردهای توسعه در دنیایی با وابستگی‌های متقابل و فزاینده با استفاده از درس‌های گذشته در خصوص جهانی شدن اقتصاد به عنوان ابزاری مؤثر برای توسعه همه کشورها و ملل مختلف جهان، مورد بررسی قرار گرفت.

ارزیابی آثار جهانی شدن بر توسعه بین‌المللی، مروری بر ابتکارات و تحولات عمده بین‌المللی و تدابیر و اقدامات مربوط به ادغام موفقیت‌آمیز در اقتصاد جهانی به صورت عادلانه و به‌دور از خطر انزوا و به حاشیه رانده شدن در

اقتصاد بین‌المللی، از دیگر موضوع‌های مورد بحث در این اجلاس بود.

کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل از آنجا که نسبت به بررسی و تهیه و تدوین برنامه عمل برای موضوع‌هایی که در خصوص جهانی شدن، وابستگی متقابل و توسعه، سرمایه‌گذاری، فن‌آوری، تجارت بین‌الملل و زیربنای خدماتی برای توسعه و کارایی تجارت، متعهد می‌باشد، دستور کار دهمین اجلاس وزیران را به گونه‌ای طراحی نمود که بتواند در خصوص مباحث اصلی که تجارت و توسعه را تحت تأثیر قرار

می‌دهد، به پاسخ‌ها و راهکارها و برنامه‌های عملی دست یابد.

در حدود چهار هزار نفر از نمایندگان و کارشناسان ۱۹۰ کشور عضو انکتاد، در کنار وزیران بازرگانی، دبیرکل سازمان ملل، مدیرکل صندوق بین‌المللی پول، رئیس بانک جهانی، مدیرکل سازمان جهانی تجارت و سران اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا (آسه‌آن) در اجلاس بانکوک شرکت کردند. در پایان نشست بانکوک، بیانیه و برنامه عمل تهیه، تدوین و اعلام شد که می‌تواند در پیشبرد روند جهانی شدن اقتصاد با کمترین خسارت به

کشورهای در حال توسعه به ویژه کشورهای برخوردار از کمترین سطح توسعه، مؤثر باشد و کشورهای جهان را در راستای فرآیند جهانی شدن در موقعیتی بهتر از نظر توسعه قرار دهد و روند آزادسازی تجارت جهانی را با آثار زیانبار کمتر، تسهیل نماید.

نقطه نظرات مقام‌های ارشد در خصوص جهانی شدن اقتصاد و توسعه بین‌المللی

دهمین اجلاس وزیران کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (انکتاد) با سخنان کوفی عنان دبیرکل سازمان ملل گشایش یافت.

دبیرکل سازمان ملل در این نشست از رؤسای دولت‌های عضو انکتاد خواست به گونه‌ای عمل کنند که شهروندان تمامی کشورها بتوانند از منافع جهانی شدن برخوردار شوند.

کوفی عنان خواستار اجرای طرح اقتصادی نوینی در جهان برای کمک به کشورهای فقیر شد و گفت: کشورهای ثروتمند باید بازارهای خود را به روی کالاهای کشورهای فقیر بگشایند و در مقابل از آنها بخواهند نظام اقتصاد آزاد را به اجرا درآورند.

عنان خواستار صورت دادن اقداماتی برای کمک به ۴۸ کشور بسیار فقیر جهان، از جمله بخشیدن بدهی‌های آنان شد، تا این کشورها نیز از رشد اقتصادی جهان، بهره‌ای ببرند.

«روبنز ریکوپرو» دبیرکل کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (انکتاد) نیز در نشست وزیران بازرگانی کشورهای کمتر توسعه یافته اظهار داشت: انکتاد از بدو تأسیس، نقش مهمی در جلب توجه جامعه بین‌المللی به دشواری‌های ساختاری کشورهای دارای کمترین توسعه داشته است.

۴۸ کشور جهان در گروه کشورهای کمتر توسعه یافته قرار دارند که ۳۳ کشور از آنها در آفریقا واقع شده‌اند.

وی گفت: به همین منظور مجمع

عمومی سازمان ملل وظیفه برگزاری نخستین و دومین کنفرانس این سازمان برای این گروه کشورها را به انکتاد سپرده است و سومین کنفرانس را با میزبانی اتحادیه اروپا در ماه مه سال ۲۰۰۱ میلادی برگزار می‌کند.

ریکوپرو بعضی از فعالیت‌های انکتاد به منظور کمک به کشورهای برخوردار از کمترین توسعه برای فایز آمدن بر جدی‌ترین دشواری‌های ساختاری را تشریح کرد و گفت: کمک به تدوین راهبردهای توسعه در سطح ملی برای این که بیشتر جمعیت این کشورها که هنوز از مسائلی ارتزاق می‌کنند، با تأمین آموزش‌های فنی و بازارهای مناسب، از توان تولید بالاتری برخوردار شوند، از جمله این فعالیت‌ها بوده است.

وی کمک به توسعه منابع انسانی کشورهای دارای کمترین توسعه از راه یافتن راهبردهایی برای تأمین مالی طرح‌های خدمات اجتماعی و فعالیت جدی برای فایز آمدن بر موانع فیزیکی در برابر بازرگانی از راه پیش گرفتن برنامه‌های گوناگون شامل کمک به توسعه راه‌آهن‌ها، ساختار اداری گمرک‌ها، تأمین تسهیلات بازرگانی، تربیت نیروی انسانی برای مدیریت منابع دریایی و نیز تجارت الکترونیکی را از دیگر برنامه‌های انکتاد در این خصوص ذکر کرد.

افزایش توانایی کشورهای کمتر توسعه یافته برای جذب سرمایه‌های مستقیم خارجی، بازرگانی سیاست‌ها و تدوین خطوط راهنمای سرمایه‌گذاری برای شماری از این کشورها و فعالیت جدی برای افزایش توان این کشورها در گفت‌وگوهای تجاری از دیگر کمک‌های انکتاد به کشورهای مذکور بوده است.

لازم به ذکر است که انکتاد در ژوئن ۱۹۹۹ با همکاری دولت آفریقای جنوبی توانست همایش هماهنگ‌کننده برای مشاوران بلندپایه وزیران بازرگانی کشورهای کمتر توسعه یافته در شهر «سان‌سیتی» آفریقای جنوبی برگزار کند که با این ابتکار عمل کشورهای مذکور

توانستند ۶۷ طرح پیشنهادی برای اجلاس سران کشورهای عضو سازمان جهانی تجارت در سیاتل آمریکا، تهیه کنند.

انکتاد که در سال ۱۹۶۴ به عنوان یک بنیاد دایم میان دولتی و یک زیرمجموعه مجمع عمومی سازمان ملل در زمینه تجارت و توسعه تشکیل شد، در دهمین نشست وزیران در واقع مسأله «جامعه تمدن» را به بررسی گذاشت.

«میشل کامدوسو» مدیرکل سابق صندوق بین‌المللی پول (IMF) در دومین روز برپایی اجلاس انکتاد طی سخنانی نسبت به خطرات فقر برای ثبات سیاسی در جهان هشدار داد.

کامدوسو ضمن اظهار خرسندی از انجام آخرین سخنرانی خود در یک مجمع بین‌المللی در سمت ریاست صندوق بین‌المللی پول، گزارشی از عملکرد این صندوق ارائه داد.

وی که ریاست صندوق را پس از یک دوره ده‌ساله واگذار نمود، عملکرد کشورهای آسیایی را برای بهبود شرایط اقتصادی این کشورها، مثبت ارزیابی کرد و به عنوان نمونه از کشورهای کره جنوبی، فیلیپین و تایلند نام برد.

وی گفت: عبور از بحران اقتصادی اخیر در کشورهای آسیایی، نه تنها موفقیتی برای دولت‌های این کشورها به حساب می‌آید، بلکه نشان از موفقیت مردم آسیا دارد.

کامدوسو گفت: با استفاده از تجربه دهه ۱۹۹۰، فرصت مناسبی پدید می‌آید تا نسبت به پیشرفت اقتصادی کشورهای در حال توسعه در دهه نخست قرن جدید خوش‌بین باشیم.

«مایک مور» رییس جدید سازمان جهانی تجارت نیز در کنفرانس انکتاد گفت: جهان و ساختار بازرگانی آن دیگر نمی‌تواند تفاوت میان کشورهای ثروتمند شمال و کشورهای فقیر جنوب را تحمل کند، زیرا سود همه کشورها در «همکاری» است نه در رویارویی با یکدیگر.

«مور» گفت: صدای تازه و نیرومند کشورهای در حال توسعه در سازمان

«جیم سوتونگ» وزیر مذاکرات بازرگانی زلاندنو نیز در دهمین اجلاس انکتاد در بانکوک گفت: آزادسازی بازرگانی نباید تنها برای ملت‌های ثروتمند طراحی شود، بلکه باید کشورهایی که آزادسازی بازرگانی برایشان به معنی رفاه مردم و فرصتی برای پیمودن نخستین پله‌های پیشرفت اقتصادی است، نیز در نظر گرفته شوند.

به گفته وی، توانایی بازرگانی کشورهای درحال توسعه، می‌تواند از راه تأمین کمک‌های فنی و انتقال فن‌آوری بهبود یابد.

فعالیت هیأت ایرانی در نشست بانکوک

هیأت ایرانی به سرپرستی محمد شریعتمداری وزیر بازرگانی در دهمین اجلاس انکتاد در بانکوک حضوری فعال و شایسته داشت. وزیر بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در سومین روز برپایی این اجلاس طی سخنانی خواستار تقویت جایگاه کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (انکتاد) در نظام تصمیم‌گیری جهانی از طریق احیای اختیارات آن به عنوان یک مجمع «مذاکره‌کننده» شد.

شریعتمداری در جمع نمایندگان و رؤسای هیأت‌های شرکت‌کننده از حدود ۱۹۰ کشور جهان، با طرح ۹ پیشنهاد، خواستار تلاش همگانی برای از بین بردن آثار سوء جهانی شدن شد.

وی گفت: پیامدهای سوء جهانی شدن به‌طور گسترده شکاف بین اغنیا و فقرا در جهان به صورت افزایش فقر، بیکاری، تخصیص نامناسب منابع و تخریب محیط زیست در کشورهای درحال توسعه به منتهی ظهور رسیده که آثار آن بر اقتصاد جهانی و حتی کشورهای پیشرفته نیز هویدا شده است.

وزیر بازرگانی همکاری فعالانه انکتاد با سازمان‌های بین‌المللی پولی و مالی برای اصلاح ساختار و سازوکار مدیریتی آنها را خواستار شد و افزود: به‌کارگیری سازوکارهای اجرایی مناسب

تجارت و توسعه سازمان ملل فراهم کرده است، همانند دیگر همایش‌های بین‌المللی، به دنبال دستیابی به شرایط منصفانه‌ای برای بازرگانی جهانی و نظم نوین اقتصادی در حال پیدایش در جهان هستند.

وی هشدار داد که کشورهای توسعه‌یافته با مشروط کردن روند جهانی‌سازی در زمینه‌های اقتصادی، این روند را به سمت مداخله سیاسی و دست‌اندازی به تمامیت و استقلال کشورها سوق می‌دهند.

کانگ گفت: شمار فراوانی از شرکت‌ها و مؤسسه‌های بازرگانی اینک به دام «توفان سنگین» روند جهانی شدن افتاده‌اند و این امر بیکاری و بی‌ثباتی اجتماعی را در کشورهای درحال توسعه تشدید کرده است.

وی گفت: آن دسته از روابط جاری بین‌المللی که به سود کشورهای درحال توسعه نیستند، باید متوقف شوند تا راه برای شکل‌گیری یک نظم نوین اقتصادی جهانی هموار گردد.

به گفته وی، کشورهایی که در اقتصاد جهانی شرکت و حضور دارند، از سطوح پیشرفت و توانایی گوناگونی برخوردارند، از این رو الگو یا دستورالعمل معین برای برقراری این نظم وجود ندارد.

«سورین بیتسون» وزیر امور خارجه تایلند نیز در این نشست اظهار داشت: این حقیقتی است که سود روند جهانی شدن از دسترس بسیاری از کشورهای درحال توسعه دور مانده است.

«مصطفی هلو» وزیر بازرگانی نیجریه نیز در این نشست اظهار داشت: آفریقا با سهم اندک خود در بازرگانی جهانی و نداشتن ظرفیت‌ها و توانمندی‌های لازم برای ایجاد منابع توسعه، در حاشیه قرار گرفته است.

وی گفت: نبود امکانات زیرساختاری، کاهش ورود منابع مالی، افزایش بدهی‌ها، سقوط بهای کالاها و سطح پایین فن‌آوری موجود در کشورهای آفریقایی، بر این دشواری افزوده است.

جهانی تجارت، نشانه آگاهی روبه‌افزایش آنها از اهمیتی است که ساختار بازرگانی جهانی در چشم‌انداز توسعه آنها دارد.

وی اعتراف کرد که دو رویه داخلی سازمان جهانی تجارت برای گرفتن مشاوره و اخذ تصمیم مشکلی وجود دارد که باید حل و فصل شود. این مشکل در گذشته نیز وجود داشته، به‌ویژه با رخدادهای پیرامون نشست سیاتل که در آن کشورهای درحال توسعه احساس کردند از تصمیم‌گیری کنار گذاشته شده‌اند، بیشتر نمود پیدا کرده است.

وی برای حل این مسأله از اعضای سازمان جهانی تجارت خواست پیشنهادهای خود را به این سازمان ارایه کنند.

«سوپاچای پانیچاکدی» معاون نخست‌وزیر و وزیر بازرگانی تایلند که ریاست دهمین اجلاس انکتاد در بانکوک را به عهده داشت، خواستار آن شد که بخشی از وظیفه تعیین ساختار تازه مالی جهانی به کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (انکتاد) سپرده شود.

وی گفت: احساس می‌کنم انکتاد توانایی آن را دارد تا شوق و انگیزه تازه‌ای در این راه ایجاد کند و از این رو خواستار اختیارات بیشتر برای انکتاد شد.

وی در حاشیه کنفرانس در نشستی با نمایندگان سازمان‌های غیردولتی گفت: بسیاری از رهبران کشورهای آسیایی زبان دیده از بحران اقتصادی شرق آسیا از کندی پیشرفت کار تعیین ساختار مالی جهانی نگران هستند.

پانیچاکدی فساد و رابطه بازی را که از دلایل اصلی بروز بحران اقتصادی بوده است، مردود دانست و گفت: فساد همه جا، چه در داخل دولت‌ها و چه بیرون از آن وجود دارد و آنچه اینک لازم است، تدوین معیارهای جهانی برای ایجاد شفافیت بیشتر است.

«کانگ جونگ مو» وزیر بازرگانی خارجی کره در نشست بانکوک گفت: کشورهای درحال توسعه با بهره‌برداری از فرصتی که دهمین نشست کنفرانس

از سوی انکتاب برای تحقق انتقال فن آوری تجارت الکترونیکی، دسترسی به بازار، بهسازی نیروی انسانی، سرمایه‌گذاری، کارآیی تجارت و ارتقاء کمک‌های فنی انکتاب و تداوم فعالیت‌های آن در تحلیل موضوع‌های مهم تجارت بین‌المللی و تجهیز بیشتر کشورهای درحال توسعه برای کسب کارآیی بیشتر در مذاکرات سازمان جهانی تجارت، ضروری است.

وی با تأکید بر عدم استفاده ابرازی از مفاهیمی مانند توسعه پایدار، شفافیت حکومتداری خوب و استانداردهای اجتماعی و محیط زیست و نظایر آن علیه کشورهای درحال توسعه و کاربرد یکسان آنها توسط همه کشورهای جهان، گفت: استفاده صحیح از مفهوم جهانی شدن به عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر و به معنای رویکرد جهان‌شمول به پدیده‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی جهان یک ضرورت غیرقابل اجتناب است.

ضرورت بهره‌گیری از گفت‌وگوی تمدن‌ها با نگرش ارزشی به مسایل اقتصادی به جای تقابل و پافشاری بر نقاط افتراق و مخاصمات بین‌المللی، یکی دیگر از پیشنهاد‌های وزیر بازرگانی ایران در این نشست بود.

وی گفت: گفت‌وگوی تمدن‌ها را ریاست جمهوری اسلامی ایران طرح کرد و پس از آن سال ۲۰۰۱ از سوی مجمع عمومی سازمان ملل به عنوان «سال گفت‌وگوی تمدن‌ها» تعیین شده است.

شریعتمداری در یک کنفرانس مطبوعاتی در بانکوک، از جامعه بین‌الملل خواست تا مانع از اعمال مقررات داخلی کشورهای توسعه یافته در بیرون از مرزهای این کشورها شوند.

وی گفت: بعضی از قدرت‌ها خود را در موضع سازمان‌های بین‌المللی می‌بینند و در بیرون از مرزهای خود علیه کشورها اعمال مجازات و تنبیه می‌کنند. این اقدام جز یک هرج و مرج جهانی، نتیجه دیگری ندارد و باید متوقف شود.

وی درباره فعالیت شرکت‌های چندملیتی گفت: برخی از این شرکت‌ها،

منافع ملی کشورها را هدف گرفته‌اند و رقابت نابرابری را سبب شده‌اند. در چنین شرایطی جامعه ملل باید با بررسی کارشناسانه و کمک‌های فنی به کشورهای درحال توسعه، آنها را در مقابل تندبادهای مقاوم کند و مانع از لطمه زدن شرکت‌های فراملیتی به رقابت کشورهای در حال توسعه شود.

شریعتمداری در این مصاحبه مطبوعاتی اظهار داشت: کشورهای پیشرفته باید تعهدات خود را در قبال کشورهای درحال توسعه انجام دهند و با جلوگیری از اعمال قوانین داخلی خود در فراسوی مرزها، کارآیی بازارها و توزیع عادلانه منافع را سبب شوند.

وی خواستار رفع موانع انتقال فن آوری به کشورهای درحال توسعه شد و گفت: کشورهای پیشرفته صنعتی باید در شرایطی کنونی اقتصاد جهانی که بر پایه فن و دانش استوار است، بدون تبعیض و با شرایط مناسب فن آوری‌های پیشرفته و دانش فنی خود را در اختیار کشورهای کمتر توسعه یافته قرار دهند.

وزیر بازرگانی ایران نقش انکتاب را در جامعه جهانی مهم خواند و گفت: سازمان‌های اجرایی جهانی از جمله سازمان جهانی تجارت (WTO)، صندوق بین‌المللی پول (IMF) و بانک جهانی وجود خود را برای تصمیم‌گیری در جامعه جهانی کافی می‌دانستند، اما حضور رهبران و مقام‌های بلندپایه ۱۹۰ کشور در نشست انکتاب در بانکوک نشان داد که این کنفرانس بین‌المللی باید تقویت و در جایگاه تصمیم‌گیری برای توصیه‌های سیاستی قرار گیرد.

وی تصریح کرد: انکتاب می‌تواند روند نامناسب جهانی شدن را تغییر دهد. روند جهانی شدن تاکنون نواقص جدی از جمله تبعیض، بیکاری، فقر، گرسنگی و جرایمی چون فروش مواد مخدر را به دنبال داشته و باعث بحران‌های جدی در جنوب شرقی آسیا و برخی کشورهای دیگر در سال‌های اخیر شده است.

انکتاب می‌تواند این روند غیرقابل

قبول را اصلاح کند. وزیر بازرگانی متذکر شد، اعمال نفوذ با انگیزه‌های سیاسی در جلوگیری از پیوستن کشورها به سازمان جهانی تجارت یک توهین آشکار به جامعه بین‌المللی است و اعضای این سازمان وظیفه دارند از کیان آن دفاع کنند. وی تصریح کرد: جهان‌شمولی و غیرسیاسی بودن از اصولی است که باید در سازمان جهانی تجارت لحاظ شود که با کمال تأسف وجود ندارد.

وزیر بازرگانی جمهوری اسلامی ایران همچنین در گفت‌وگو با شبکه ۸ تلویزیون تایلند اظهار داشت: شرکت‌کنندگان در نشست انکتاب به یک اجماع تعریف شده برای حل مشکلات و نواقص موجود در روند جهانی شدن رسیده‌اند.

شریعتمداری ابراز امیدواری کرد که نشست انکتاب در بانکوک، هویت سرنوشت‌ساز این کنفرانس در ایجاد اجماع برای توسعه یافتگی را باز یابد و احیاگر سایر سازمان‌های بین‌المللی باشد. وی در این مصاحبه از کشورهای توسعه یافته خواست با خودداری از به‌کارگیری ابزارهای خاص برای جلوگیری از دسترسی کشورهای درحال توسعه به بازارهای خود، با رویکردی عادلانه و مشارکت‌جویانه به رشد و توسعه کشورهای درحال توسعه کمک کنند.

وی گفت: فقر کشورهای درحال توسعه، ریشه در سلطه‌جویی و انحصارطلبی کشورهای توسعه یافته دارد. باید به این مهم توجه داشت که اگر برای بخشی از جهان مشکلی ایجاد شود، سایرین نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرند.

شریعتمداری گفت: کشورهای توسعه یافته باید تلاش کنند تا بدهکاران، بدهی خود را با شرایط سهل و آسان پرداخت کنند. به این ترتیب بحران بدهی‌ها قابل حل خواهد بود.

وی دسترسی به بازارهای کشورهای درحال توسعه را برای کشورهای پیشرفته حیاتی دانست و گفت: کشورهای پیشرفته باید در نظر داشته باشند که مواد اولیه

تولیدات آنها مثل نفت از کشورهای درحال توسعه تأمین می‌شود و به این جهت، لازم است که به منافع بلندمدت خود بیندیشند و به حل مشکلات کشورهای درحال توسعه کمک کنند.

وزیر بازرگانی ایران تصریح کرد: کشورهای درحال توسعه خواهان «عدالت» و «فرصت برابر» در اقتصاد جهانی هستند و تقاضای «باج‌خواهی» و یا «اعانه» ندارند.

وی در پاسخ به پرسش خبرنگار تلویزیون تایلند درباره نقش آنکتاد در تقویت سازمان جهانی تجارت گفت: نقش آنکتاد در پیوستن کشورهای درحال توسعه به سازمان جهانی تجارت از طریق راهنمایی، کمک فنی و ایجاد تسهیل در روند الحاق به این سازمان، مهم است، اما به دلیل اشکالات ساختاری در تشکیلات و مدیریت سازمان جهانی تجارت و نیز نظام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری آن، آنکتاد موفق نشده است که اقدام اساسی برای پیوستن کشورها به سازمان جهانی تجارت با شرایطی عادلانه و مناسب انجام دهد.

وی از بازگرداندن هویت اصلی آنکتاد که اجماع در نظام تصمیم‌گیری این سازمان است و نیز تغییر ساختار و سازمان جهانی تجارت با هدف فراهم ساختن تسهیلات برای ورود متقاضیان به عنوان دو اقدام مهم برای تقویت سازمان جهانی تجارت، یاد کرد.

وزیر بازرگانی ایران در سفر به بانکوک برای شرکت در دهمین اجلاس آنکتاد با دبیرکل این کنفرانس نیز دیدار و گفت‌وگو کرد.

در این ملاقات، دبیرکل آنکتاد نقش ایران را در معادلات بین‌المللی و منطقه‌ای بسیار مهم خواند و آمادگی آنکتاد را برای گسترش همکاری با تهران اعلام کرد.

«روینز ریگوپرو» از حضور فعال هیأت ایرانی در جلسات عمومی و کمیته‌های تخصصی و ریاست گروه ۷۷

در نشست آنکتاد در بانکوک قدردانی کرد و گفت: آنکتاد برای رسیدن به هدف‌های پیشرفت و توسعه اقتصادی آماده هر گونه کمک فنی و همکاری ضروری می‌باشد.

وی از «گفت‌وگوی تمدن‌ها» به عنوان یک ایده ضروری و حیاتی برای عصر حاضر یاد کرد و گفت: آنکتاد با تشکیل یک کمیته خاص تلاش دارد تا از «گفت‌وگوی تمدن‌ها» به عنوان یک ابزار مهم برای رسیدن تمامی کشورها به توسعه مناسب بهره‌گیری کند.

وی از پیشنهاد وزیر بازرگانی جمهوری اسلامی ایران برای بازگرداندن هویت و موقعیت اصلی آنکتاد به عنوان یک سازمان بین‌المللی جهت رسیدن به اجماع و مشارکت عمومی در تصمیم‌گیری‌های جهانی حمایت کرد و در مورد موقعیت کنونی سازمان جهانی تجارت گفت: هر سازمان بین‌المللی یا دارا بودن ویژگی‌هایی چون عدم وجود مشکل برای عضویت همگان، برابری اعضا در تصمیم‌گیری‌ها و مشارکت عمومی در سیاست‌گذاری می‌تواند داعیه «جهانی بودن» داشته باشد.

ریگوپرو گفت: نشست آنکتاد در بانکوک می‌تواند شروع خوبی برای ایفای نقش جدی‌تر این کنفرانس در جامعه جهانی باشد.

وی گفت: جهانی شدن باید با مشارکت عمومی و توسعه به شکلی که همه از آن سود ببرند، صورت پذیرد و در این روند، نقش آنکتاد مهم است.

در این دیدار وزیر بازرگانی ایران از اقدام دبیرکل آنکتاد برای تشکیل یک کمیته جهت بررسی موضوع «گفت‌وگوی تمدن‌ها» در آنکتاد قدردانی کرد و حمایت ایران را از تقویت هر چه بیشتر کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل، اعلام کرد. شریعتمداری گفت: با اشکالات موجود در ساختار تشکیلاتی سازمان‌های اقتصادی و مالی بین‌المللی، حضور آنکتاد برای ارائه توصیه‌های سیاستی مناسب

جهت تصمیم‌گیری به سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی بسیار مهم است.

وی افزود: با توجه به حضور ۱۹۰ کشور جهان در آنکتاد، این نهاد باید این توانایی را داشته باشد که با آرایه توصیه‌های سیاستی، در جامعه جهانی تأثیرگذار باشد و در این صورت بی‌توجهی نسبت به توصیه‌های آنکتاد به منافع عمومی آسیب خواهد رساند.

وی درباره نقش آنکتاد در تقویت سازمان جهانی تجارت گفت: سازمان جهانی تجارت اکنون نمی‌تواند داعیه جهانی بودن داشته باشد، زیرا ۳۰ کشور مراحل الحاق به این سازمان را طی می‌کنند و ۲۴ کشور نیز همچنان در فهرست متقاضیان الحاق به آن قرار دارند. در چنین شرایطی آنکتاد که یک سازمان بین‌المللی واقعی است، باید کمک کند تا سازمان جهانی تجارت در واقع بتواند روند جهانی شدن را طی کند و به مرحله‌ای برسد تا بتوان آن را یک سازمان بین‌المللی با حضور همه اعضا دانست.

در همین حال معاون برنامه‌ریزی و اطلاع‌رسانی وزارت بازرگانی در اجلاس آنکتاد گفت: دستیابی به فن‌آوری به همان اندازه اهمیت دارد که دسترسی به بازار مورد توجه است و ساختار غیررقابتی و انحصارگرانه انتقال فن‌آوری، مانع دستیابی کشورهای درحال توسعه به فرصت‌های رقابت عادلانه در صنایع جدید می‌شود.

دکتر محمد نهاوندیان، رفع موانع بر سر راه صادرات کشورهای درحال توسعه توسط کشورهای توسعه‌یافته و انتقال فن‌آوری را ضرورتی برای عادلانه شدن نظام نوین تجاری ذکر کرد.

وی گفت: برای اداره جهانگرایی اقتصاد، سازمان اداره‌کننده آن خود باید جهانی باشد، سازمان جهانی تجارت در حالی که بیش از ۵۰ کشور هنوز عضو آن نشده‌اند، شایسته جهانی شدن نیست.

دکتر محمد نهاوندیان نماینده تجاری

ایران که از سوی اجلاس انکتاد به عنوان عضو هیأت‌رئیس و مخیر اجلاس انکتاد برگزیده شد، افزود: یک سازمان محدود اختصاصی نمی‌تواند اقتصاد جهان را به سوی یک جهانگرایی مسؤول و همگانی هدایت کند.

معاون وزیر بازرگانی در دهمین اجلاس انکتاد تصریح کرد: جهانگرایی اقتصاد، روندی است که با پیشرفت فن‌آوری و نیاز به گسترش بازار پدید آمده است و مخلوق سازمان‌های بین‌المللی نیست، ولی در جریان رشد این روند، احساس نیاز به مدیریت و قانونمندی این روند بیش از پیش حاصل شده است که این سازمان‌های بین‌المللی می‌توانند نقش خود را ایفا کنند.

وی با اشاره به اجلاس سیاتل که ضرورت اصلاح ساختار سازمان جهانی تجارت را نشان داد، محدودیت‌های موجود در ساختار این سازمان را یادآور شد و سوءاستفاده از شرط اجماع در روش‌های اجرایی و عدم شفافیت در امور این سازمان را مورد انتقاد قرار داد.

معاون وزیر بازرگانی عدم تشکیل گروه کاری سازمان برای آغاز مذاکرات با ایران را نمونه‌ای از این سوءاستفاده سیاسی و عدم شفافیت ذکر کرد و اظهار داشت: اگر موضوعی میان برخی از اعضای سازمان وجود دارد، این موضوعات باید در گروه کاری مورد بحث و تبادل نظر قرار گیرد.

دکتر نهبان‌دیان تحمیل شرایط اضافی برای اعضای جدید را مصداق کامل تبعیض تجاری ذکر کرد و افزود: این روش با روح موافقتنامه‌ها و قانون سازمان تعارض دارد.

اعلامیه بانکوک:

در پایان دهمین اجلاس وزیران کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل در بانکوک، اعلامیه بانکوک تهیه و منتشر شد. در این اعلامیه از کشورهای جهان خواسته شده است که در اجرای

سیاست‌های اقتصادی داخلی و خارجی خود با همبستگی و انسجام عمل کنند تا سودهای ناشی از روند جهانی شدن را به حداکثر برسانند و از تأثیر هرگونه دشواری اقتصادی بکاهند.

اجلاس بانکوک که با صدور یک «طرح عمل» و «بیانیه» به کار خود پایان داد، در طرح عمل انکتاد که راهنمای کاری اعضای این نهاد برای چهار سال آینده است، بر افزایش نقش این سازمان تأکید دارد. ولی از پرداختن به مسأله پرداخت یارانه برای فرآورده‌های کشاورزی، دسترسی به بازار و اداره خوب فعالیت‌های اقتصادی و بازرگانی خودداری کرده است.

این طرح عمل از اعضای انکتاد می‌خواهد با بررسی ارتباط میان بازرگانی، تأمین مالی، فن‌آوری، سرمایه‌گذاری و نیز آثار چنین ارتباطی بر روند توسعه، در زمینه دستیابی به سیاست‌گذاری منسجم اقتصاد جهانی کمک کنند.

طرح عمل دهمین نشست انکتاد همچنین خواستار بهبود شرایط دسترسی به بازارهای صادراتی فرآورده‌های کشاورزی و مصنوعات صنعتی برای کشورهای کمتر توسعه‌یافته شد و بر آزاد بودن و افزایش این بهبود تا حد ممکن تأکید کرد.

انکتاد از کشورهای توسعه‌یافته خواست که متعهد شوند دسترسی به بازارهای خود را بدون وضع عوارض گمرکی و سهمیه صادراتی برای همه کشورهای کمتر توسعه‌یافته میسر سازند.

در «اعلامیه بانکوک» که بیانیه پایانی و سیاسی نشست بانکوک می‌باشد، نسبت به توانایی انکتاد در پدید آوردن همکاری بهتر میان دولت‌ها، مؤسسه‌ها و سازمان‌های دیگر در زمینه ارتباطات بینابین در سطح جهانی و توسعه، ابراز اطمینان شده است.

این اعلامیه از جامعه جهانی خواست تا برای ایجاد جهانی کامیاب، صلح‌آمیز و

امن بر پایه دوستی واقعی، همبستگی و اخلاقیات به عنوان لازمه سعادت، به‌طور دسته‌جمعی تلاش کنند.

در همین حال، دبیرکل انکتاد، نشست بانکوک را موفقیت‌آمیز توصیف کرد که توانسته است از حد انتظار نیز فراتر رود و فضایی برای آشتی دادن کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه پدید آورد.

«روبنز ریگوییرو» گفت: آنچه «روح بانکوک» خوانده می‌شود، به کاهش اختلافات که در گفت‌وگوهای ژنو و سیاتل در زمینه بازرگانی و توسعه به‌وجود آمده، کمک کرده و اساس گفت‌وگوهای باز و شفاف در آینده را بنیان نهاده است.

تأسیس یک مؤسسه بین‌المللی بازرگانی و توسعه با تشریح مساعی انکتاد و دولت تسایلند از جمله دستاوردهای نشست بانکوک بود که با هدف کمک به کشورهای آسیایی برای شکل دادن به سیاست‌های اقتصادی‌شان ایجاد می‌شود. این مؤسسه به عنوان یک مرکز آموزش منطقه‌ای فعالیت خواهد کرد و هدف آن تقویت توان کشورهای آسیایی در رویارویی با مسایل بازرگانی و توسعه‌ای است. این مؤسسه در دانشگاه «چولالونگ کورن» تایلند در بانکوک ایجاد می‌شود و یک بنیاد غیرانتفاعی و مستقل خواهد بود. این مؤسسه وظیفه دارد که به کشورها کمک کند تا به‌طور مؤثری در روند جهانی شدن جای گیرند و مطابق اهداف توسعه‌ای خود با این روند انطباق پیدا کنند.

پژوهش درباره مسایلی مانند جهانی شدن، بازرگانی بین‌المللی، تأمین مالی، سرمایه‌گذاری و... در ارتباط با بحث توسعه از برنامه‌های آموزشی مؤسسه خواهد بود.

